

Технологічні етапи використання мультимедійних навчальних презентацій у процесі професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів

Н. В. Сорокіна,* Л. Г. Смовженко

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

*Corresponding author E-mail: sorokina_univ@mail.ru

Paper received 19.07.2016; Accepted for publication 06.08.2016.

Анотація. У статті розглядаються мультимедійні навчальні презентації як сучасні засоби формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів. Визначаються і характеризуються технологічні етапи організації процесу навчання із застосуванням мультимедійних навчальних презентацій.

Ключові слова: майбутні філологи, професійна іншомовна компетентність, мультимедійна навчальна презентація, технологічні етапи, професійна іншомовна підготовка.

Вступ. Останнім часом стрімкий розвиток комп'ютерних технологій і техніки спричинив значні зміни в розумінні ролі інформаційних технологій у житті. Ці зміни не могли не вплинути на освітню сферу як з точки зору змісту завдань освіти, так і відносно використання технологічних можливостей. Ураховуючи, що інформаційні технології безперервно оновлюються і ускладнюються так само виникає проблема їх регулярної сертифікації і адаптації до процесу навчання. Іншою проблемою стала необхідність активнішої інтеграції інформаційних і освітніх технологій з метою їх ефективнішого впровадження в систему освіти. На це спрямовує компетентнісна парадигма професійної освіти, що зорієнтована на найновіші технології та динамічні зміни, забезпечуючи здатність випускника адаптуватися до цих змін і здійснювати самостійну інноваційну діяльність, підвищувати його конкурентоспроможність на ринку праці [1; 2]. Цільовим компонентом професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів є формування їхньої професійної іншомовної компетентності, яке не уявляється можливим без запровадження сучасних підходів до організації навчання, використання найсучасніших технологій, а саме мультимедійних. Актуальність статті пов'язана з об'єктивною необхідністю подальшого наукового обґрунтування та вдосконалення процесу професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів засобами мультимедійних технологій.

Короткий огляд публікацій з теми. Проблема використання мультимедійних технологій у сучасній освітній сфері представлена широкою палітрою наукових досліджень: застосування мультимедійних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців (В. Ю. Биков, О. Б. Бігич, Л. А. Карташова); мультимедійні технології як засіб навчання й інструмент, за допомогою якого розробляються педагогічні програмні засоби (М. А. Бовтенко, П. І. Сердюков). Ряд дисертаційних праць присвячений розробленню методичних принципів проєктування, створення та використання мультимедійних навчальних програм і комплексів для учнів і студентів (А. М. Гуржій, Л. Х. Зайнутдинова, В. Г. Редько). У зарубіжній педагогічній думці використання мультимедійних технологій та їх дидактичний потенціал вивчають П. Бретт, М. Мейерс, М. Нео і К. Нео та ін. Останнім часом зростає увага до таких дидактичних засобів як мультимедійні навчальні презентації. Предметом

дослідження стали окремі питання щодо особливостей їх проєктування і методів використання в навчальному процесі (Л. І. Ястребов, О. П. Мокрогуз), класифікації за окремими критеріями (Н. П. Деметієвська, Н. В. Морзе), навчання мистецтва презентації у професійній іншомовній підготовці майбутніх фахівців (О. І. Назаренко).

Мета статті – розглянути особливості мультимедійних навчальних презентацій як сучасних дидактичних засобів й обґрунтувати технологічні етапи їх використання у процесі професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів.

Матеріали і методи. Аналіз наукових здобутків вітчизняних і зарубіжних учених засвідчує, що потужним резервом істотного підвищення якості професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів й засобом, що сприяє ефективності процесу формування їхньої професійної іншомовної компетентності, є застосування мультимедійних навчальних презентацій. У контексті проблематики дослідження мультимедійні навчальні презентації розглядаємо як мультимедійний засіб навчання, створений викладачем або студентом самостійно відповідно до визначених теоретичних засад, має певну дидактичну структуру і використовується з метою ефективної організації процесу формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів. Порівнюючи мультимедійні навчальні презентації з традиційними засобами навчання, дослідники відзначають такі їх переваги: 1) можливість використання для індивідуального перегляду на комп'ютері, а також на заняттях з безпосередньою участю викладача і без нього (наприклад, для самоосвіти); 2) адаптація навчального матеріалу до особливостей сприйняття учнями/студентами (регулювання рівня складності, послідовності подання навчального матеріалу залежно від аудиторії чи мети подачі матеріалу); 3) наявність мультимедійних ефектів, що дає змогу зосередити увагу слухачів на основному і сприяє кращому запам'ятовуванню інформації; 4) можливість змінювати, доповнювати чи зменшувати обсяг змістової інформації; 5) самостійне визначення тривалості процесу роботи з презентацією, а також швидкості просування по навчальному матеріалу; 6) стимулювання активної діяльності учнів /студентів не тільки на занятті, але і на етапі підготовки навчального матеріалу; 7) легкість тиражування; 8) можливість демонстрації на практично будь-якому комп'ютері [3, с.49-52]. З огляду на

вищенаведене, вважаємо, що використання мультимедійних навчальних презентацій є перспективним напрямом модернізації процесу професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів.

Утім, ефективність застосування зазначених засобів значною мірою залежить від якісного складу використаних матеріалів, а також від майстерності педагога. Тому організація процесу професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів із використанням мультимедійних презентацій є пріоритетною і потребує обґрунтування.

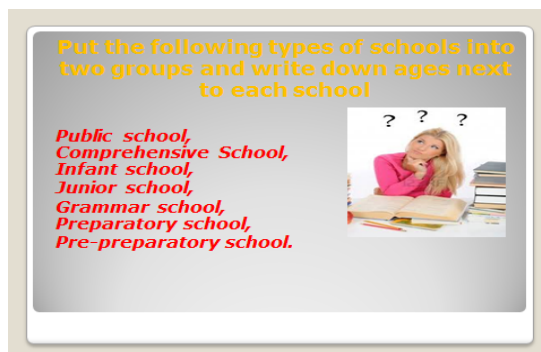
В контексті розгляду проблеми особливості мультимедійних навчальних презентацій як виду мультимедійних технологій зумовила формулювання етапів їх використання у процесі професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів. Зважаючи на етапний характер організації навально-пізнавальної діяльності [4; 5] і розглядаючи мультимедійні презентації як вид наочності, ми визначили такі технологічні етапи: 1) допереглядовий; 2) переглядовий; 3) післяпереглядовий. Вони спрямовані на досягнення визначеної педагогічної мети професійної іншомовної підготовки – формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів – і забезпечують ефективність функціонування виділених структурних елементів. Кожен з них має свої завдання.

Розглянемо їх детальніше. Перший, *допереглядовий*, має на меті актуалізацію попереднього досвіду

студентів, можливості його застосування у виконанні певних завдань, нівелювання труднощів (лексичних, граматичних, фонетичних), що перешкоджають загальному розумінню матеріалу, що презентується. Метою вправ і завдань, що використовуються на цьому етапі, є підготовка студентів до перегляду мультимедійної навчальної презентації: актуалізація попереднього досвіду; презентація та засвоєння незнайомої лінгвістичної, лінгвокраїнознавчої та соціокультурної інформації, підвищення інтересу до нового матеріалу, усвідомлення його значущості для майбутньої професії тощо. Зазначені цілі зумовили використання методів і форм, що застосовуються на практичних заняттях: показ (ознайомлення), пояснення (осмислення); бесіда; індивідуальна, парна і групова робота. Наведемо приклад.

Бесіда на тему: **Comment on the following quotation: “What the teacher is, is more important than what he teaches” by Karl A. Menninger** (Прокоментуйте вислів Карла Меннінгера: «Яким є учитель є важливішим за те, чого він навчає»). Мета бесіди: викликати інтерес до виучуваної теми, сформувані позитивне ставлення майбутніх філологів до нового матеріалу і майбутньої професії в цілому.

Put the following types of schools into two groups and write down ages next to each school (Розташуйте типи шкіл у дві групи і напишіть вік для кожної з них):

(Презентація «British school system» «Система освіти у Великій Британії» слайд №2)

Мета вправи: нівелювати лексичні труднощі, пов'язані з розумінням інформації, що містить презентація, актуалізувати фонові соціокультурні знання.

Другий етап, *переглядовий*, передбачає ознайомлення, вивчення і засвоєння студентами змісту навчального матеріалу, формування відповідних навичок і вдосконалення умінь. Вправи під час перегляду відеоматеріалу спрямовані на розвиток умінь аудіювання англomовних повідомлень. Їхньою метою є забезпечення розуміння змісту повідомлення, а також

зосередження уваги на найважливіших моментах мовленнєвого продукту, що презентується, на головних дійових особах, на розвитку сюжету. Це – вправи на нотування, заповнення речень, таблиць тощо. Наприклад:

While watching make a list of the author's predictions about schools of the future (Під час перегляду презентації зробіть список прогнозів автора про школи майбутнього):

(Презентація «Future School» «Школа майбутнього» слайд № 7)

Цей етап вимагає застосування основних методів викладання і учіння (показ, пояснення, організація і участь у тренуванні). Пошук нових форм організації процесу професійної іншомовної підготовки у майбутніх філологів, необхідність упровадження нових технологій навчання, зокрема кредитно-модульної, повинні враховувати сучасні вимоги щодо побудови навчально-виховного процесу і психологію студентів. Отже, на *переглядovому етапі* застосовуємо форму самостійної роботи. Цей вид діяльності не лише сприяє формуванню навичок і вмінь самостійного здобування знань у майбутніх філологів, що важливо для здійснення неперервної освіти протягом усієї подальшої трудової діяльності, а й має важливе виховне значення, оскільки сприяє розвитку таких професійно значущих якостей майбутнього фахівця,

як компетентність, самостійність, та стимулює розвиток пізнавального і професійного мотивів.

На *післяпереглядovому етапі* здійснюється узагальнення вивченого матеріалу, його включення до загальної системи знань і вмінь майбутніх філологів, аналіз і корекція результатів навчально-пізнавальної діяльності з точки зору досягнення поставлених цілей. Післяпереглядovі вправи мають на меті перевірку розуміння студентами змісту презентації, підготовку до обговорення пред'явленої інформації і безпосереднє використання нового навчального матеріалу в мовленні. Наведемо приклад:

After watching the presentation, complete the following sentences (Після перегляду презентації доповніть наступні висловлення):

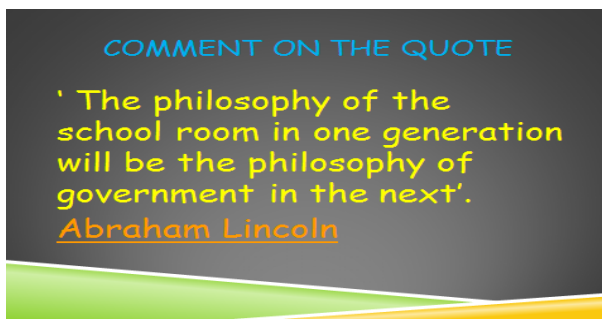

(Презентація «Frida Kahlo» «Фріда Кало» слайд № 17)

На цьому етапі нами застосовуються такі методи і форми роботи з мультимедійними навчальними презентаціями: організація та участь у тренуванні і практиці; рольова гра, ділова гра, бесіда, навчальна

дискусія, творча робота. Проілюструємо прикладами.

Comment on the quotation (Прокоментуйте вислів А. Лінкольна про школу майбутнього):

(Презентація «School of the Future» «Школа майбутнього» слайд №11)

You are at the exhibition “Study in the UK”. Make up a dialogue about British education using the phrases on your cards (Ви знаходитеся на виставці «Навчання в Об'єднаному Королівстві». Побудуйте діалог про особливості навчання у Великій Британії, використовуючи вирази, написані на картках).

Discuss the following: «The role of exams in education» (Подискутуйте на тему: «Роль екзаменів в освіті»).

Write a report on higher education in Ukraine using the information and vocabulary from the presentation (Напишіть репортаж про освіту в Україні, використовуючи інформацію та лексику з презентації).

Принадно зазначимо, що на післяпереглядovому етапі застосовуються також традиційні форми контролю, самооцінювання і самоконтролю (тести, самостійні письмові роботи, усне опитування тощо) з

метою перевірки рівня засвоєння презентованого навчального матеріалу студентами.

Результати і їх обговорення. Враховуючи вищезазначене, вважаємо, що використання мультимедійних навчальних презентацій у процес професійної іншомовної підготовки сприяє, передусім, засвоєнню студентами необхідного іншомовного матеріалу, що є частиною їхнього особистісного й професійного досвіду, а ретельно відібрані нами форми і методи на запропонованих технологічних етапах роблять цей процес ефективним.

Висновки. З огляду на вищевикладене, можна зробити висновок про те, що організація професійної іншомовної підготовки майбутніх філологів з використанням мультимедійних навчальних презентацій має здійснюватися поетапно, з чітким визначенням завдань, які зумовлюють вибір адекватних форм і

методів роботи на занятті, що, в свою чергу, дозволяє активізувати діяльність студентів та стимулювати особистісний та професійний розвиток і саморозвиток майбутніх філологів. Саме така організація професій-

ної іншомовної підготовки майбутніх філологів, на нашу думку, призводить до досягнення конкретних цілей навчання за оптимально короткі терміни і з найменшою витратою педагогічних сил та засобів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. 2-ге вид. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 176 с.
2. Редько В.Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика: монографія / Валерій Редько. – К.: Генеза, 2012. – 224с.
3. Бовтенко М. А. Компьютерная лингводидактика : учеб. пособие / М. А. Бовтенко. – Новосибирск : НГТУ, 2000. – 91с.
4. Щукин А.Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: [учебн. пос. для препод. и студ.]/ А.Н. Щукин. – М.: Филоматис, 2006. – 480с.
5. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: [підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів] / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590с.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Encyclopedia of pedagogical technologies and innovations / author-compiler N. P. Navolokova. 2nd edition. – Kh.: Publ. group "Osnova", 2012. – 176 s.
2. Red'ko V.G. Means of communicative competence formation in the content of school course books of foreign languages. Theory and practice: monograph / Valeriy Red'ko. – K.: Geneza, 2012. – 224 s.
3. Bovtenko M. A. Computer lingvodidactics : a manual / M. A. Bovtenko. – Novosibirsk: NGTU, 2000. – 91 s.
4. Shchukin A.N. Teaching foreign languages: Theory and practice: [a manual for teachers and students] / A.N. Shchukin. – M.: Philomatis, 2006. – 480s.
5. Methodology of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: [manual for students of classic, pedagogical and linguistic universities] / Bihych O.B., Borysko N.F., Boretska G.E and others / under supervision of S. Y. Nikolayeva. – K.: Lenvit, 2013. – 590 s.

Technological stages of using multimedia learning presentations in the process of future philologists' professional foreign preparation

Sorokina N., Smovzhenko L.

Abstract. The article deals with multimedia learning presentations as the modern means of forming the future philologists' professional foreign competence. The technological stages of organizing the learning process with multimedia learning presentations are determined and described.

Keywords: future philologists, professional foreign competence, multimedia learning presentation, technological stages, professional foreign preparation.

Технологические этапы использования мультимедийных учебных презентаций в процессе профессиональной иноязычной подготовки будущих филологов

Н. В. Сорокина, Л. Г. Смвзженко

Аннотация. В статье рассматриваются мультимедийные учебные презентации как современное средство формирования профессиональной иноязычной компетентности будущих филологов. Определяются и характеризуются технологические этапы организации процесса обучения с использованием мультимедийных учебных презентаций.

Ключевые слова: будущие филологи, профессиональная иноязычная компетентность, мультимедийная учебная презентация, технологические этапы, профессиональная иноязычная подготовка.